

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна державна адміністрація та обласна рада
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет**

**«ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ
В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СУЧАСНОГО
РИНКУ ПРАЦІ»**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
17 лютого 2016 року**

Вінниця - 2016

УДК 378 – 057.4:331.5

ББК 74.58я5

П84

Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці: матеріали Всеукр. наук.-практич. інтернет-конф., 17 лютого 2016 року. [Електронний ресурс]. – Вінниця, ВНАУ, 2016. – с. – Режим доступу:

Посвідчення про державну реєстрацію Всеукраїнської науково-практичної конференції інтернет-конференції «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці», видане УкрІНТЕІ № 35 від 25 січня 2016 року.

У збірнику наведені матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці», де викладено результати наукових досліджень і практичного досвіду викладачів з проблем сучасної педагогіки у світлі пріоритетів цивілізації, теоретико-методологічних проблем професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах, сучасних технологій формування професійної компетентності фахівців, навчально-методичного забезпечення професійної підготовки в умовах інформаційного суспільства, формування професійної мобільності майбутніх випускників вищих навчальних закладів.

Для науковців, керівників підприємств, викладачів, аспірантів, студентів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Вдовенко С.А., к. с.-г. н., доцент кафедри садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства ВНАУ; Гуцаленко Л.В., д. е. н., професор, завідувач кафедри аудиту та державного контролю ВНАУ; Рязанов С.Ф., д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища ВНАУ; Паламарчук І.П., д.т.н., професор, завідувач кафедри процесів та обладнання переробних і харчових виробництв ім. проф. П.С. Берника ВНАУ; Кучерявий В.П., д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри технології виробництва і переробки продуктів тваринництва ВНАУ; Ціхановська В.М., д. е. н., професор, в. о. завідувача кафедри зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму ВНАУ, Джеджула О.М., д. пед. н., професор, завідувач кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій ВНАУ.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції.

8. Левчук О.В. Педагогічні умови підвищення якості професійної підготовки фахівців аграрного профілю / Сучасні освітні технології у професійній підготовці фахівців аграрного профілю: колективна монографія викладачів Вінницького національного аграрного університету та технологічно-промислового коледжу ВНАУ / О.В. Левчук. – С. 168-178.

9. Бойко Ю.М. Історія України та етнокulturологія / Навчально-методичний посібник / Ю.М. Бойко. – Вінниця : ВНАУ, 2015. – 146с.

10. Левчук О.В. Вища математика / О.В. Левчук /Електронний навчальний посібник. – Вінниця : ВНАУ, 2011.

11. Хом'яковський Ю. Л. «Біофізика гідробіонтів» : Програма навчальної дисципліни для підготовки бакалаврів напряму 6.090201 – «Водні біоресурси та аквакультура» / Ю. Л. Хом'яковський, О.В. Левчук, В.Г. Дзись – Вінниця : ВНАУ, 2015. – 18с.

12. Левчук. О.В. Дзись В.Г. Новицька Л.І Вища математика з використанням МATHCAD : Довідник для ВНЗ / О.В. Левчук, В.Г. Дзись, Л.І. Новицька. – Вінниця : ВНАУ, 2013 – 130 с.

УДК: 001.89 378.22

НАУКОМЕТРИЧНІ БАЗИ ДАНИХ ЯК КРОК ДО НАУКОВОГО ЗРОСТАННЯ

Лепетан І.М., к. е. н., доцент кафедри
організації обліку та звітності

Марчук У.О., к. е. н., доцент кафедри
економіки та аналізу

Вінницький національний аграрний університет

У статті розглянуто найбільші бібліометричні платформи (Web of Science, Scopus та інші), індекси цитування міжнародних бібліографічних баз даних, а також методику оцінювання видань за кількісними та якісними

критеріями. Окреслено параметри бібліографічних показників: індексу цитування та імпаکت-фактора.

Ключові слова: наукометричні бази даних, індекс цитування, імпакт-фактор, індекс-Хірша, цитовані статті.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток України диктує необхідність виходу наукової діяльності на міжнародний рівень. Так, з метою розвитку науки вченим надано змогу розширити коло користувачів результатами досліджень, апробовуючи їх у виданнях, що включено до наукометричних баз даних. Крім того, аналіз сайтів зарубіжних видань вказують на існування розбіжностей між новими вимогами до українських наукових журналів та діяльність закордонних видань. Крім того, аналіз сайтів зарубіжних видань вказують на існування розбіжностей між новими вимогами до українських наукових журналів та діяльність закордонних видань.

Звернемо увагу, що у країнах світу наукометричні показники вже широко застосовують на практиці і враховують під час прийому на роботу в престижні університети, вибору видання для розміщення результатів власних досліджень, визначення перспективних напрямів розвитку науки, їх фінансування тощо.

Дослідження поданого питання є актуальним, тому що від цього залежить здобуття в подальшому наукових ступенів та збільшення наукової бази країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження означеної проблеми зросло в останні роки у дослідженні таких науковців, як Єрмаков С.С., Кононовець О., Личук М.І., Мазаракі А., Парубчак Н.А., Потоцька О.Ю., Сілкина Ю.В., Солов'яненко Д., та Чайковський Ю.Б., які у своїх роботах розкрили основні інформаційні параметри наукометричних баз даних міжнародного рівня в системі оцінки суб'єктів наукової діяльності.

Мета статті. Метою статті є дослідження необхідності використання наукометричних баз даних для апробації наукових досліджень.

Виклад основного матеріалу. З 1 вересня 2013 року претенденти на

здобуття наукових ступенів повинні мати статті, що опубліковані у зарубіжних виданнях або виданнях України, що включені до наукометричних баз [1].

За визначенням В.В. Налімова та З.М. Мульченко, «Наукометрія – це кількісний метод вивчення науки як інформаційного процесу» [2]. Відповідно наукометричну базу можна визначити як платформу, що депонує наукові роботи, обробляючи списки процитованої літератури, обчислює певні кількісні показники, на основі яких можна проаналізувати впливовість/авторитетність діяльності того чи іншого видання, організації, науковця тощо.

Наукометрична база даних – це бібліографічна і реферативна база даних з інструментами для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях.

У 1960 р. Інститут наукової інформації (Institute for Scientific Information, ISI) на чолі з Юджином Гарфілдом (Eugene Garfield) започаткував систему розрахунку індексу наукових посилань – Science Citation Index (SCI) – бібліографічного ресурсу, який щороку обробляв списки літератури 2 500 провідних наукових журналів і публікував результати в кількох розділах, зокрема Citation Index (індекс посилань), Source Index (індекс джерел) та Permuterm Subject Index (показчик ключових слів) [5]. Треба зазначити, що у вітчизняній літературі SCI часом перекладають як «індекс наукового цитування», тому деякі автори вважають його кількісним показником [4, с. 90].

Кількісні оцінки засновані на опублікованих даних і патентній інформації: це число публікацій, аналіз частоти їхньої цитованості (індекс цитування), індекс Гірша, імпакт-фактор наукового журналу, у якому роботи опубліковані, кількість отриманих вітчизняних та міжнародних грантів, стипендій, вітчизняних та іноземних премій, участь у міжнародному науковому співробітництві, складі редколегій наукових журналів. Із перерахованих вище показників останнім часом найбільший інтерес становлять індекс цитування, індекс Хірша й імпакт-фактор (таблиця 1).

Таблиця 1

Сутність кількісних показників

№ з/п	Показник	Сутність
1.	Індекс цитування (Index Citation)	інформаційна система, яка стосується індексу цитування кожного вченого, його публікацій у найбільш відомих світових наукових журналах. У науковому світі прийнята міра значущості наукової роботи якого-небудь ученого або наукового колективу
2.	Індекс Хірша (h-індекс)	кількісна характеристика продуктивності вченого, заснована на кількості його публікацій і кількості цитувань цих публікацій. Наприклад, учений має індекс Гірша 5, якщо 5 з його статей цитуються як мінімум 5 разів кожна.
3.	Імпакт-фактор (Impact Factor)	показує, скільки разів у середньому цитується кожна опублікована в журналі стаття протягом двох наступних років після виходу

Джерело: [розробка авторів]

Величина індексу цитування визначається кількістю посилань на публікацію або прізвище автора в інших джерелах. Однак для точного визначення значущості наукових праць важлива не тільки кількість посилань на них, але й якість цих посилань. Індекс цитування є об'єктивним з усіх доступних показників успішності професійної діяльності науковця, основним бібліометричним показником.

Індекс Хірша запропонував у 2005 році американський фізик Хорхе Хірш з університету Сан-Дієго, Каліфорнія. Треба зазначити, що індекс Хірша, підрахований для одного науковця з використанням різних баз даних, буде загалом різний, як й інші наукометричні характеристики. Він залежить від сфери охоплення обраної бази даних: як за обсягом статей у базі даних, так й інтервалів часу, за яким враховуються статті.

Імпакт-фактор – це показник цитування, який визначає інформаційну значущість наукових журналів. З 1960-х рр. Інститут наукової інформації (Institute for Scientific Information, ISI) щорічно розраховує імпакт-фактор (ІФ). Засновник інституту, Євген Гарфілд є і розробником ІФ. Імпакт-фактор полягає

в щорічному фіксуванні відносного впливу журналу на розвиток науки за критерієм: як часто журнал використовується та цитується.

Сьогодні існує велика кількість міжнародних систем цитування (бібліографічних баз): Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Chemical Abstracts, Springer, Agris, GeoRef. Найавторитетнішими з них, індекси яких визнаються в усьому світі, є «Web of Science» і «Scopus», «Index Copernicus».

Web of Science – наукометрична платформа для проведення оцінних досліджень, продукт компанії Thomson Reuters Institute for Scientific Information. Це реферативно-бібліографічна база даних Філадельфійського інституту наукової інформації США (Thomson Reuter Master Journal List), що є щотижнево оновлюваною базою даних з понад 12 000 наукових журналів англійською і частково німецькою мовами (з 1980 р.) та включає три бази – Science Citation Index Expanded (природничі науки), Social Sciences Citation Index (суспільні науки), Arts and Humanities Citation Index (мистецтво та гуманітарні науки).

Web of Science уможлиблює доступ до найавторитетніших академічних журналів, збірників наукових праць та комплектів первинних наукових даних. Наукометричний апарат платформи забезпечує відстеження показників цитування публікацій. Імпакт-фактор є основою наукометричного апарату цієї платформи. Імпакт-фактори розраховуються щорічно на основі аналізу показників їхнього цитування у Web of Science і публікуються у вигляді звітів Journal Citation Reports. Такі річні звіти функціонують у паперовому вигляді та як передплатні онлайн-бази даних Thomson Reuters [3].

Найбільшою базою даних наукових публікацій без повних текстів вважається Scopus – це бібліографічна і реферативна база даних, створена для відстеження цитування статей, які публікуються в наукових виданнях. Дана база індексує 18 000 назв наукових видань з технічних, медичних та гуманітарних наук 5 000 видавців. База даних індексує наукові журнали,

матеріали конференцій і серії книжкових видань. Розробником та власником SciVerse Scopus є видавнича корпорація Elsevier. Спеціальний відділ у цій корпорації готує видання до експертизи та міжнародна експертно-консультаційна рада, що відповідає за експертизу видань і прийняття відповідних рішень [6].

Наукометричний апарат Scopus забезпечує облік публікацій науковців і установ, у яких вони працюють, та статистику їхнього цитування.

Український індекс наукового цитування – це система наукометричного моніторингу суб'єктів наукової діяльності України. Призначення системи – забезпечення збору, обробки та надання доступу до даних щодо показників активності індивідуальних та колективних суб'єктів наукової діяльності України [7].

На сайтах українських видань можна знайти інформацію про те, що журнал відображено у Google Scholar, що є однією з міжнародних наукометричних баз для наукової роботи. Однак, Google Scholar – це пошукова система і некомерційна бібліометрична платформа, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. Ця система має найзначнішу джерельну базу та найсуттєвіше географічне, галузеве і мовне покриття.

У подану нижче таблицю 2 включено найбільш цитованих у Google Scholar українських наукових періодичних видань економічного спрямування. Їх рейтингування проведено за п'ятирічним h5-індексом (h5 – кількість статей журналу за 2010-2014 роки, на які є посилання у понад h публікаціях), а в межах одного індексу – за кількістю цитувань.

Таблиця 2

Найбільш цитовані журнали економічного спрямування

№ з/п	Назва журналу, збірника наукових праць	Кількість цитувань за 2010-2014 рр.	h5-індекс
1.	Фінанси України*	9473	31
2.	Економіка АПК	3739	21
3.	Економіка України	1927	18
4.	Економіка і прогнозування*	1707	17

Продовження таблиці 2

5.	Актуальні проблеми економіки Actual Problems of Economics	1535	13
6.	Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*	2352	12
7.	Облік і фінанси*	986	11
8.	Економічний аналіз*	793	9
9.	Бізнес Інформ*	701	9
10.	Світ фінансів*	670	9
11.	Бухгалтерський облік і аудит	616	9
12.	Економіст*	598	9
13.	Інноваційна економіка	801	8
14.	Інвестиції: практика та досвід	703	8
15.	Регіональна економіка	513	8
16.	Економічна теорія	352	8
17.	Investment Management and Financial Innovations	252	8
18.	Журнал європейської економіки*	235	8
19.	Економіка та держава	732	7
20.	Ефективна економіка	674	7
21.	Економічний простір	584	7
22.	Економіка. Фінанси. Право	379	7
23.	Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*	247	7
24.	Міжнародна економічна політика*	207	7
25.	Вісник аграрної науки	311	6
26.	Corporate Ownership and Control	258	6

Джерело : [8]

Висновки. Таким чином, наукова діяльність, як і будь-який інший вид діяльності, потребує оцінки, яка може ґрунтуватися на системі формальних, кількісних показників. Достатньо широка кількість наукометричних баз даних дозволить науковцям вибрати відповідний журнал для апробації своїх наукових досліджень та підтвердити науковий рівень.

Література

1. Наказ Міністерства № 1112 від 17.10.2012 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 листопада 2012 року за № 1851/22163. 21.08.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/activity/certified-staff-evaluation/564/>.

2. Налимов В.В., Мультченко З.М. Наукометрия. Изучение развития науки как информационного процесса. – М.: Наука, 1962. – 192 с.
3. Солов'яненко Д. Політика індексації видань у наукометричних базах даних Web of Science та Sci Verse Scopus / Д. Солов'яненко // Бібліотечний вісник. – 2012. – № 1. – С. 6-16.
4. Чайковський Ю.Б. Наукометричні бази та їх кількісні показники / Ю.Б. Чайковський, Ю.В. Сілкина, О.Ю. Потоцька / Вісн. НАН України, 2013, № 8, С. 89-98.
5. Garfield E. The Science Citation Index and ISI's Journal Citation Reports: Their Implications for Journal Editors (10–12 May, 1976, Paris). – <http://garfield.library.upenn.edu/papers/255.html>.
6. Scopus in Detail: What does it cover? [Virtual Resource] / Elsevier B.V. – Access Mode : www.info.scopus.com/detail/what/.
7. Наукометричні бази даних та індекси цитування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.univd.edu.ua/?action=article&mid=47>.
8. Топ 100 наукових періодичних видань України згідно даних Google Scholar станом на червень 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=top_100_journals.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1. СУЧАСНА ПЕДАГОГІКА У СВІТЛІ ПРІОРИТЕТІВ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ – ШЛЯХ ДО СТВОРЕННЯ
КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ ПРАЦІ... 3
Мазур В.А.

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ОВОЛОДІННЯ ЗНАННЯМИ В ПРОЦЕСІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ..... 11
Яремчук О.С.

СТВОРЕННЯ ПРОФІЛЬНИХ ОСВІТНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ НА ОСНОВІ СПІВПРАЦІ З КОРПОРАЦІЄЮ
KERNEL 18
Бандура В.М.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
І КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ 22
Бралатан В.П., Михальчишина Л.Г.

АСПЕКТИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ..... 29
Веселовська Н.Р., Шаргородський С.А., Руткевич В.С.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ У
ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ..... 40
Волярська О.С.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО
ІНЖЕНЕРА У ВНЗ 46
Джеджула О.М.

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІСТІВ-АГРАРІЇВ ІЗ
ЗАСТОСУВАННЯМ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ..... 51
Коляденко С.В., Коляденко Д.Л.

ІНТЕГРАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	58
Левчук О.В., Клочко О.В.	
НАУКОМЕТРИЧНІ БАЗИ ДАНИХ ЯК КРОК ДО НАУКОВОГО ЗРОСТАННЯ.....	66
Лепетан І.М., Марчук У.О.	
ПРОБЛИСК У МАЙБУТНЄ. ЗАКОРДОНІЙ ДОСВІД ІННОВАЦІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	74
Материнська О.А., Петриченко О.А.	
МЫСЛЕДЕЯТЕЛЬНОСТНАЯ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ.....	78
Овчаров В.В.	
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МАЛИХ ГРУП У ФОРМУВАННІ БАЗОВОГО РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ У НАВЧАННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ.....	85
Петрук В.А., Прозор О.П.	
АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТВОРЧО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В АГРАРНОМУ ВНЗ	93
Тимкова В.А., Кравець Р.А.	